

Complexnummer: 520066

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Zegenwerp

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

520067, 520068, 520069

Woonplaats

Sint-Michielsgestel

Gemeente

Sint-Michielsgestel

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Zegenwerp 5, 5271 NC te Sint-Michielsgestel

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

De HISTORISCHE BUITENPLAATS ZEGENWERP, waarvan het huis een middeleeuwse oorsprong heeft, ligt ten zuiden van het dorp Sint-Michielsgestel op de westoever van de Dommel; vanaf de Dommelbrug bij de oude dorpskern voert een lange eikenlaan zuidwaarts naar het huis. Het relatief kleine park in landschapsstijl met enkele monumentale solitaire bomen is aangelegd rond enkele oude Dommelarmen, thans vijvers. Er ligt een groot weiland, de voormalige boomgaard, ten noordoosten van het huis; in deze wei staat het zgn. appelhuisje; verder is er ten westen van het huis het voormalige koetshuis annex stal en daarnaast een oude schuur, een beukenbos, een goudvisvijver, twee boerderijen. Het complex wordt aan de west- en noordzijde begrensd door bospercelen van het voormalige landgoed Zegenwerp, aan de zuidkant door de Dommel en aan de oostzijde door agrarische gronden.

De historische buitenplaats Zegenwerp omvat de volgende onderdelen: HUIS (1), PARKAANLEG (2) en TOEGANGSHEK (3).

Waardering van het complex

De HISTORISCHE BUITENPLAATS ZEGENWERP is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- wegens de ouderdom en de ontwikkelingsgeschiedenis;
- wegens de cultuurhistorische waarden;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als onderdeel van een reeks van buitenplaatsen ten zuiden van 's-Hertogenbosch;
- wegens de samenhang tussen gebouwen en omringend park;
- wegens de historische tuin- en parkaanleg in vroege landschapsstijl;
- wegens de aanwezigheid van restanten van een 18de-eeuwse parkaanleg.

Op de bij de omschrijving behorende kaart is de omgrenzing van het complex alsmede de aanduiding der onderdelen aangegeven.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 520067

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 mei 2006
Kadaster deel/nr	82634/125

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Sint-Michielsgestel	Sint-Michielsgestel	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Sint-Michielsgestel	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Sint Michielsgestel	E			3680

Omschrijving**

Omschrijving

HUIS ZEGENWERP; in oorsprong middeleeuws, in de 18de eeuw opnieuw opgetrokken; bakstenen gebouw; bestaande uit een hoofdgedeelte, XVIIIId, onder een schilddak, een aangebouwd, aan de noordzijde inspringend, bijna even hoog achterhuis, XVIIIId, ook onder een schilddak, een aanbouw, 1889, met zadeldak aan de zuidgevels van het hoofdgedeelte en achterhuis en - in het verlengde daarvan - een smalle dienstvleugel, XVIII-XIX, eveneens onder een zadeldak; alle daken met grijze pannen. Het hoofdgedeelte op een rechthoekige plattegrond heeft boven de kelders twee bouwlagen en een zolder onder een schilddak; de lange westgevel heeft een drie vensters brede risalerende door een fronton bekroonde middenpartij, waarin in het midden de bescheiden ingang; N.B. de plaatsing van de ramen in het muurvlak van deze middenpartij is net niet symmetrisch, voorgevel totaal vijf traveeën breed met een kroonlijst op voluutvormige consoles acht- en zesdelige Empire-schuiframen; geblokte hoekpilasters, vierkant klokkentorentje midden op het dak.

Het achterhuis, enkele meters korter dan het hoofdgedeelte, tegen de achtergevel (=oostgevel), ervan, heeft hetzelfde raamtype; de zuidgevel in het verlengde van die van het hoofdgedeelte.

Tegen deze zuidgevels is in 1889 (stichtingssteen) een vleugel met twee bouwlagen gezet in eenvoudige neo-renaïssancestijl; zadeldak tussen topgevels; westelijke topgevel, in het verlengde van de voorgevel van het hoofdgedeelte, heeft boven elkaar twee erkers met meerruitsramen.

Inwendig o.m.: in de grote vestibule de mozaïekvloer, XIXc; polychroom, florale motieven; in de grote zitkamer: getoogde marmeren schouw (zwart, geaderd) in overgangsstijl, XVIIIId, met grisaille schoorsteenstuk in rijke stucornijsting. Deze schouw is afkomstig uit

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Leiden en later in dit huis geplaatst.

Waardering

Het HUIS ZEGENWERP is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de architectonische en cultuur- en kunsthistorische waarden.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 520068

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 mei 2006
Kadaster deel/nr	82634/83

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Gemonde, Sint-Michielsgestel	Sint-Michielsgestel	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
BY Zegenwerp 5, Sint-Michielsgestel	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Sint Michielsgestel	E			4655
Sint Michielsgestel	E			4573
Sint Michielsgestel	E			4618
Sint Michielsgestel	E			4665
Sint Michielsgestel	E			4673
Sint Michielsgestel	E			4672
Sint Michielsgestel	E			3732
Sint Michielsgestel	E			4297
Sint Michielsgestel	E			3551
Sint Michielsgestel	E			3689
Sint Michielsgestel	E			4619
Sint Michielsgestel	E			3688
Sint Michielsgestel	E			4620
Sint Michielsgestel	E			4054
Sint Michielsgestel	E			3680
Sint Michielsgestel	E			3332
Sint Michielsgestel	E			4565

*Omschrijving***

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

PARKAANLEG, bestaande uit

- a. lanen;
- b. landschapspark;
- c. siertuin;
- d. weiland;
- e. parkbos, met beuken beplant;
- f. goudvisvijver.

ad a. De lange met eiken beplante oprijlaan, XVIII, loopt in een rechte lijn vanaf de Dommelbrug bij het dorp tot aan de Dommel; via een bijna rechte hoek buigt de laan af naar de achterzijde van het huis. Dit laatste stuk is met beuken beplant en loopt evenwijdig aan een oude Dommelarm; het met eiken beplante verlengde van dit laandeel, XVIII, in oostelijke richting, wordt aan de noordzijde begrensd door een oude linde in de as van de laan. Een deel van het grote weiland, de voormalige boomgaard (zie 2d), wordt aan de noordzijde begrensd door een tweede laan, die met oude suikeresdoorns is beplant. Alle lanen hebben een puinverharding. Iets hoger gelegen loopt een laan van de twee boerderijen Zegenwerp 3 en 4 naar het dorp St. Michielsgestel; deze laan wordt het Hoefpad genoemd en gold als praktische weg omdat het gebied tussen de Dommel en de oprijlaan vaak overstroomd was.

ad b. Het kleine park in landschapsstijl XIXa-b, ligt ten westen en noordwesten van het huis en is aangelegd rond de oude Dommelarmen, die nu vijvers zijn; er is een grote bomenwei, Schapenwei genaamd, waarin nog enkele monumentale oude solitairen staan zoals een sequoia uit 1851, waarvan de kruin te zien is vanaf Gemonde, een lyriodendron (tulpenboom) en een ginkgo. De wei is gedeeltelijk omzoomd met bosranden; vanaf de wei zijn er uitzichten naar de grote wei en naar het agrarische landschap ten zuiden van de Dommel.

ad c. Aan de voorzijde van het huis ligt een rond rozenperk met een laag buxushaagje, XX, omgeven door een rondlopend pad; een recht grindpad loopt vanaf het perk - niet in de as van het huis - naar het koetshuis, verbonden met een aantal landgoedwegen. Tussen de zuidelijke aanbouw aan het huis en de Dommel ligt een tuin met rozen, bloemvakken en enkele oude taxusbomen, XXb-c; vanaf hier is er uitzicht op het landschap aan de andere zijde van de Dommel. Aan de voorzijde van het huis ligt een vijver, waaromheen in het verleden de oprijlaan voortgezet werd.

ad d. Het grote weiland, vroeger de boomgaard, XIX of ouder, ligt ten noordoosten van het huis in de oksel van de oprijlaan; bij het appelhuisje staan nog een paar oude fruitbomen.

ad e. Aan de westkant van het terrein ligt een met beuken beplant wandelbos met enige heuvels. Bij de aanleg van het park in Engelse landschapsstijl zijn de natuurlijke hoogteverschillen van het gebied (een dekzandplateau) geaccentueerd. Uitkijkheuvel met daarop een beuk, omringd door een cirkel naaldbomen. Koepelberg, waar eens een theekepel heeft gestaan. De ronde vijver, genoemd de Goudvisvijver, is reeds te zien op een kaart uit 1832. Waarschijnlijk is deze vijver gegraven in een uitgestoven laagte. Onderbegroeiing met rhododendrons, gebogen paden en slingerende vijvers. Nabij twee armen van het water ligt een kindergrafje met op de steen een tekst: Catharina Louise née le 23 septembre - octobre 1811.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

De PARKAANLEG is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de cultuurhistorische en landschappelijk visuele waarden;
- wegens het gebruikmaken van de natuurlijke gesteldheid van het terrein;
- wegens de functionele en visuele relatie met de gebouwde onderdelen;
- wegens de aanwezigheid van de 18de-eeuwse elementen als vijver en lanen;
- wegens de aanleg in landschapsstijl uit de 19de eeuw.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 520069

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 mei 2006
Kadaster deel/nr	82867/113

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Sint-Michielsgestel	Sint-Michielsgestel	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Sint-Michielsgestel	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Sint Michielsgestel	È			4056

*Omschrijving***

Omschrijving

TOEGANGSHEK, XIX b-c, op de oprijlaan bij de aftakking van de laan met esdoorns een gietijzeren hek; de pijlers bestaan uit een rechthoekig raamwerk van vierkante ijzeren staven, gevuld met bandijzer in krulvormen; op de geprofileerde bovenligger een bekroning in de vorm van een vergulde ovale discus, in de beide pijlers ZEGEN-WERP in verguld bandijzer (druklettertype); de pijlers hebben voluutvormige zijwangen in dezelfde uitvoering; de vleugels hebben diagonaal geplaatste vierkante spijlen met platte vergulde druppelvormige punten; tussen de spijlen aan de bovenzijde cirkels in bandijzer.

N.B. Het hek stond oorspronkelijk aan het begin van de oprijlaan bij de brug over de Dommel.

Waardering

Het TOEGANGSHEK is van algemeen belang:

- wegens de ouderdom;
- wegens de architectonische en cultuur- en kunsthistorische waarden;
- wegens de functionele relatie met de overige onderdelen van de buitenplaats;
- wegens het type.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Tuin, park en plantsoen